

T.C.
FIRAT KALKINMA AJANSI
Bingöl Yatırım Destek Ofisi

BİNGÖL YATIRIM DESTEK VE TANITIM STRATEJİSİ

Aralık 2016

İçindekiler

GİRİŞ	3
1 ANA METİN	4
1.1 MEVCUT DURUM	4
1.1.1 İlin Ekonomik Yapısı ve Gelir Düzeyi	4
1.1.2 İlin Öncelikli Sektörleri.....	5
1.1.2.1 Hayvancılık ve Süt Ürünleri.....	5
1.1.2.2 Arıcılık.....	6
1.1.2.3 Tekstil-Konfeksiyon	7
1.1.2.4 Kış Turizmi.....	7
1.1.2.5 Termal Turizm.....	8
1.1.2.6 Yapı Malzemeleri ve Mobilya İmalatı.....	8
1.1.2.7 Meyvecilik ve Sebzeçilik	8
1.1.2.8 Madencilik ve Enerji Üretimi	9
1.1.2.9 Çağrı Merkezleri.....	10
1.1.3 İlin İstihdam ve Üretim Durumu	10
1.1.4 İlin Dış Ticaret Yapısı	12
1.2 SORUN ALANLARI.....	14
1.2.1 Hâlihazırda Yaşanılan Sorunlar.....	14
1.2.1.1 Açıklamalar	14
1.2.2 Strateji Döneminde Yaşanması Muhtemel Sorunlar (Riskler).....	17
1.2.2.1 Açıklamalar	17
1.3 HEDEFLER.....	18
1.3.1 Açıklamalar	18
2 2017 YILI EYLEM PLANI	22
2.1 Açıklamalar	22

Tablolar

Tablo 1 Bingöl Küçük Sanayi Siteleri.....	3
Tablo 2 İktisadi Faaliyet Kollarına Göre Gayri Safi Yurt İçi Hasıla Açısından İlin Durumu.....	4
Tablo 3 Kişi Başına Düşen Gayri Safi Yurtiçi Açısından İlin Durumu	5
Tablo 4 İlin Tarımla İlgili Başlıca Verileri.....	6
Tablo 5 Yıllar İtibariyle Bingöl'deki Arıcılık Sektörü Bilgileri.....	7
Tablo 6 Bingöl İli Seçilmiş Meyvelerin 2016 yılı Bilgileri.....	8
Tablo 7 Yıllar İtibariyle Bingöl Ceviz Fidanı Sayısı Ve Ceviz Üretimi	9
Tablo 8 Sektörel Bazda Bingöl'deki kadın-erkek istihdam sayıları.....	10
Tablo 9 Sektörel Bazda İstihdam Sayıları	10
Tablo 10 Bingöl'ün iş gücü, istihdam ve işsizlik istatistikleri	12
Tablo 11 Fasil bazında ilin ihracat durumu (2014, 2015)	14
Tablo 12 Sorun Alanı ve Yaşandığı Sektör.....	17
Tablo 13 Sorun Alanı ve Yaşanması Muhtemel Sektörler	18
Tablo 14 Hedefler ve Göstergeler	20
Tablo 15 2017 Eylem Planı	25

Şekiller

Şekil 1 Bingöl 2011-2015 Yılları Arasındaki İhracat Rakamları	13
Şekil 2 Bingöl 2011-2015 Yılları Arasındaki İthalat Rakamları.....	13

GİRİŞ

İlimiz, son yıllarda üniversite, havaalanı, yeni hastane binaları, büyük çaplı enerji ve sulama barajları, 20 civarında işletmenin üretim yaptığı OSB, duble yollar gibi kamu yatırımları; çağrı merkezleri, dört yıldızlı oteller, yüzlerce kişiye istihdam sağlayan tekstil fabrikaları gibi özel sektör yatırımlarıyla hızlı bir gelişim göstermekle birlikte henüz kalkınma sürecinin başında yer almaktadır. Fırat Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanan 2014-2023 Dönemi TRB1 Bölge Planı dikkate alınarak 2017-2023 dönemi için hazırlanan bu strateji belgesiyle, ilgili bütün paydaşların işbirliğiyle yatırım ortamının iyileştirilmesi ve etkin bir tanıtımla ilimizin daha rekabetçi bir yapıya kavuşturulması ve sürdürülebilir bir kalkınma yapısına sahip olması amaçlanmaktadır.

2015 yılı ADNKS verilerine göre, ilimizin toplam nüfusu 267.184 kişi olup 160.614'ü (%60,1) şehir merkezinde, 106.570'i (%39,9) kırsal alanda yaşamaktadır. İl merkez nüfusu ise 108.267'dir. İlimiz nüfusunun % 66'sına tekabül eden 175.731 kişi 15-65 yaş aralığındaki çalışabilir nüfustur.

1990 yılında kuruluş çalışmaları başlatılan OSB'de bulunan 47 adet parselin 41 tanesi tahsisli olup 21 tanesi işyeri açma ve çalışma ruhsatı alarak faaliyete geçmiştir.

Bingöl'de 3'ü aktif, 1'i inşaat ve 1'i de planlama aşamasında olan toplamda 5 adet sanayi sitesi bulunmaktadır. Aktif olarak faaliyet gösteren sanayi sitelerinden 1'i merkez ilçede, diğerleri Solhan ve Genç ilçelerindedir. İnşaat aşamasında olan sanayi sitesi Karlıova ilçesinde, planlama aşamasında olan sanayi sitesi ise Merkez İlçede yer almaktadır.

Tablo 1 Bingöl Küçük Sanayi Siteleri

Küçük Sanayi Sitesi	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı
Bingöl Merkez KSS (Birinci Kısım)	154	1124
Bingöl Merkez KSS (İkinci Kısım)	127	
Bingöl Solhan KSS	50	80
Genç KSS	78	10

Kaynak: BST İl Müdürlüğü, 2015.

1 ANA METİN

1.1 MEVCUT DURUM

1.1.1 İlin Ekonomik Yapısı ve Gelir Düzeyi

İlimizin iktisadi faaliyet kollarına göre gayrisafi yurtiçi hasıla hesaplamaları incelendiğinde, 2004-2014 yılları arasındaki dönemde tarım sektörünün payı %15,24'ten %9,01'e, hizmet sektörünün payı %66,73'ten % 59,40'a düşerken; sanayi sektörünün payı ise %15,56'dan %26,15'e yükselmiştir. İktisadi faaliyet kollarının dağılımındaki bu değişim TRB1 Bölgesi ve Türkiye geneliyle paralellik arz etmekle birlikte, Bingöl'de özellikle sanayinin payının görece daha yüksek oranda bir artış gösterdiği gözlenmektedir. Bu durum ekonomik gelişme anlamında olumlu olarak değerlendirilebilir.

Tablo 2 İktisadi Faaliyet Kollarına Göre Gayri Safi Yurt İçi Hasıla Açısından İlin Durumu

Yıl	Hizmet (%)			Tarım (%)			Sanayi (%)		
	2004	2009	2014	2004	2009	2014	2004	2009	2014
Bingöl	66,73	68,09	59,40	17,71	15,85	14,46	15,56	16,06	26,15
TRB1	65,67	68,08	64,21	15,24	13,59	9,01	19,09	18,33	26,77
Türkiye	60,46	63,91	60,67	10,78	9,12	7,45	28,76	26,97	31,88

Kaynak: TÜİK, İktisadi Faaliyet Kollarına Göre Gayri Safi Yurt İçi Hasıla Verileri.

Kişi başına düşen gayrisafi yurtiçi hasıla hesaplamalarına bakıldığında, Bingöl'ün 2004 yılında 2.301 dolar, 2009 yılında 3.827 dolar ve 2014 yılında 5.858 dolar kişi başı gayrisafi yurtiçi hasılaya sahip olduğu görülmektedir. Bu rakam Türkiye ortalamasının ve TRB1 bölgesinin diğer illerinin altında olmakla birlikte 2004-2014 dönemindeki artış oranı açısından değerlendirildiğinde %154,56 oranıyla hem Türkiye geneli (%103,20) hem de diğer bölge illerine göre önemli oranda daha yüksek artış göstermiştir.

Tablo 3 Kişi Başına Düşen Gayri Safi Yurtiçi Açısından İlin Durumu

Kişi başına GSYH (\$)				
Yıl	2004	2009	2014	2004-2014 Arası Artış Oranı
Türkiye	5 961	8 980	12 112	103,20%
Malatya	3 428	5 341	6 954	102,86%
Elazığ	3 570	5 914	7 749	117,05%
Bingöl	2 301	3 827	5 858	154,56%
Tunceli	4 543	7 273	10 198	124,48%

Kaynak: TÜİK, Kişi Başına düşen Yurtiçi Hasıla Verileri.

1.1.2 İlin Öncelikli Sektörleri

1.1.2.1 Hayvancılık ve Süt Ürünleri

İlimizin sahip olduğu hayvancılık geleneği ile geniş mera ve çayır alanları başta küçükbaş olmak üzere hayvancılığı ön plana çıkarmaktadır. Bölgemizin en önemli geçim kaynaklarından biri olan hayvancılık, sağladığı istihdam, beslenme ve birçok sektöre girdi sağlaması açısından büyük önem arz etmektedir. Sektördeki yoğun devlet destekleri ve ilimizin coğrafi konumunun getirdiği pazarlama imkânları da sektörün gelişme potansiyeline olumlu katkı sağlamaktadır.

Ziraat ve Veteriner Fakülteleri ile Et ve Süt Kurumu gibi hayvancılık sektörü açısından önemli kurumların varlığı sektörün gelişmesine katkı sağlayacaktır. Yakın zamanda ŞÜTAŞ tarafından Bingöl'de gerçekleştirilmesi planlanan entegre hayvancılık yatırımının da sektöre önemli bir ivme sağlaması beklenmektedir.

Tablo 4 İlin Tarımla İlgili Başlıca Verileri

Mera ve Çayır Alanı	432.471 ha (% 52)
Ormanlık Alan	263.828 ha (%32)
Küçükbaş Hayvan sayısı	575.840
Keçi	173.805
Koyun	402.035
Küçükbaş Süt Üretimi	13.056 ton
Büyükbaş Hayvan Sayısı	125.089
Büyükbaş Süt Üretimi	105.772 ton
Arı Kovanı Sayısı	126.843
Kümes Hayvanı Sayısı	1.832.055

Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü 2016 verileri, TÜİK 2016 verileri

1.1.2.2 Arıcılık

İlimiz, coğrafyası ve zengin bitki florası itibariyle arıcılık yapmaya son derece elverişli olup, bal üretimi kırsal alanda önemli geçim kaynakları arasında yer almaktadır. Kısıtlı bir bilinirlik ve marka değerine sahip Bingöl balının, tanıtım-pazarlama çalışmaları ve organik bal sertifikasyon süreçleriyle ilimizin en önemli marka değerlerinden birine dönüştürülmesi gerekmekte olup, bu markalaşma ilin ekonomisine önemli bir katkı sağlayacaktır. 2016 yılı itibariyle 215 pasif üye ve 886 aktif üye olmak üzere toplamda 1101 üyeli Bingöl İli Arı Yetiştiricileri Birliği ve 22 adet bal paketleme tesisi sektörün gelişmesi açısından olumlu katkı sağlamaktadır.

Kirlenmemiş doğasıyla organik bal üretiminde de son derece elverişli koşullara sahip olan ilimiz bu alandaki potansiyeli ile rekabet üstünlüğü sağlayabilir. Bal ithal eden ülkelerin profilleri göz önünde bulundurularak, alternatif arı ürünleri dahil olmak üzere talep edilen ürünlerin bir an önce geliştirilmesi bölge için büyük önem arz etmektedir. Ayrıca Bingöl Üniversitesi bünyesinde bulunan laboratuvarın akredite edilerek daha aktif şekilde kullanılması sağlanmalıdır.

Tablo 5 Yıllar İtibariyle Bingöl'deki Arıcılık Sektörü Bilgileri

Yıl	Arıcılık yapan işletme sayısı(adet)	Yeni kovan sayısı	Eski kovan	Toplam kovan	Bal üretimi (ton)	Balmumu üretimi (ton)
2013	380	105.282	4.761	110.043	1.294,26	24,43
2014	418	108.491	3.287	111.778	1.288,18	19,41
2015	567	119.848	882	119.848	1.071,19	27,46
2016	628	126.523	320	126.843	873,74	24,77

Kaynak: TÜİK

1.1.2.3 Tekstil-Konfeksiyon

Bingöl'de tekstil sektörünün mevcut durumu ve teşvik sisteminin destek unsurları dikkate alındığında; iplik ve kumaşın üretilmesi, boyama işlemleri gibi yüksek sermaye gerektiren basamaklardan ziyade, emek yoğun ve düşük sermaye gerektiren fason konfeksiyon işletmelerinin kurulması daha cazip görülmektedir.

İlimiz, tekstil-konfeksiyon alanında, maliyet ve rekabette büyük avantaj sağlayan devlet destekleri açısından en avantajlı iller arasında olmasının yanı sıra, bitme aşamasına gelen Tekstil Kent Projesi, Bingöl Üniversitesi tekstil bölümü ve meslek liseleri tekstil bölümlerinin varlığının etkisi; ayrıca, son yıllarda sektörün ilerleme kaydetmesiyle oluşan üretim kültürü gibi nedenlerle önemli bir gelişme potansiyeline sahiptir. Bu potansiyelin etkin olarak kullanılarak başta istihdam alanında olmak üzere ilimizin kalkınmasına daha fazla katkı sağlaması için sektördeki kurumsal firmaların ilimize çekilmesi ve sektörün ihtiyaç duyduğu kalifiye ve ara eleman eksikliğini gidermeye yönelik çaba sarf edilmelidir.

1.1.2.4 Kış Turizmi

İlimizde, iki adet kayak merkezi bulunmaktadır. Bunlardan 950 metre pist uzunluğuna sahip olan Yolçatı Kayak Tesisi, 50 yatak kapasiteli kayak evi ve teleski bölümlerinden oluşmakta olup havalimanına uzaklığı 32 km'dir. 1600- 1700 metre pist uzunluğuna sahip olan Hesarek Kayak Merkezi, Bingöl Merkezine 34 km uzaklıktadır. Tesis 70 yatak kapasiteli otel binası, teleski, telesiyej ve baby lift bölümlerinden oluşmaktadır. 2015 yılı sonu itibariyle hizmete

giren tesis 4-5 ay süren kayak sezonu ile Türkiye'nin en uzun kayak sezonuna sahip olan kayak merkezlerinden biri konumundadır.

1.1.2.5 Termal Turizm

Mevcut durumda Ilıcalar Beldesinde bulunan iki termal tesise ek olarak şehir merkezine 5 km, havaalanına 12 km mesafede bulunan 110 dönümlük alan üzerinde 300 yataklı termal otel, AVM, Aquapark gibi yatırımları içeren Kentpark projesinin hayata geçmesiyle termal turizmde önemli bir gelişme olması planlanmaktadır.

1.1.2.6 Yapı Malzemeleri ve Mobilya İmalatı

İşyeri sayısı ve sağladığı istihdam açısından Bingöl'ün önde gelen sektörlerinden olan yapı malzemeleri ve mobilya sektörünün verimlilik, markalaşma ve ihracat açısından geliştirilmesi gerekmektedir. Merkez Sanayi Sitesindeki iş yerlerinin büyük bir kısmı yapı malzemeleri ve mobilya imalatı yapıyorsa da bu işyerlerinin tamamına yakını benzer ürünler üretmektedir. Bu nedenle, sektörde ürün çeşitliliğine gidilmesi gerekmektedir. Ayrıca, yapılacak kümelenme çalışmaları, katma değer, maliyet ve pazarlama anlamında olumlu sonuçlar doğuracaktır.

1.1.2.7 Meyvecilik ve Sebzeçilik

Meyvecilik alanında Bingöl'de öne çıkan türler ceviz, elma, armut ve dut olarak belirtilebilir. Badem ise ilimizin iklim ve coğrafi yapısı itibarıyla önemli bir potansiyel taşımaktadır.

Tablo 6 Bingöl İli Seçilmiş Meyvelerin 2016 yılı Bilgileri

2016 Meyvecilik Verileri						
Ürün Adı	Toplu meyveliklerin alanı (dekar)	Üretim (ton)	Ağaç başına ortalama verim (kg)	Meyve veren yaşta ağaç sayısı	Meyve vermeyen yaşta ağaç sayısı	Toplam ağaç sayısı
Ceviz	14.561	2.379	27,5	68.488	108.633	177.121
Elma	12.887	13.294	42,3	265.403	56.387	321.790
Armut	1.557	1.567	23,3	50.223	18.284	68.507

Dut	523	915	26,6	30.610	2.970	33.580
Badem	98	54	23,6	2.178	1.059	3.237

Kaynak: TÜİK

Son yıllarda, özellikle ceviz alanında 2011 yılında başlatılan 5 yıl Yılda 500 bin Ceviz Eylem Planı kapsamında önemli gelişmeler yaşanmıştır. 2011-2016 yılları arasında toplamda 2.751 dekarlık alanda, 230 tanesi 5 yılda 500 Bin ceviz fidan dikim projesi kapsamında ve 3 tanesi de DAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı projeleri kapsamında olmak üzere toplamda 233 kapama ceviz bahçesi kurulmuş, 150 bine yakın fidan dağıtımı yapılmıştır.

Tablo 7 Yıllar İtibariyle Bingöl Ceviz Fidanı Sayısı Ve Ceviz Üretimi

Ürün Adı	Yıl	Toplu meyveliklerin alanı (dekar)	Üretim (ton)	Ağaç başına ortalama verim (kg)	Meyve veren yaşta ağaç sayısı	Meyve vermeyen yaşta ağaç sayısı	Toplam ağaç sayısı
Ceviz	2012	12.148	2.435	42	57.319	59.020	116.339
	2013	14.480	2.851	44	65.064	98.295	163.359
	2014	15.941	401	6	66.085	101.015	167.100
	2015	14.968	2.397	35	67.891	105.430	173.321
	2016	14.561	2.379	27,5	68.488	108.633	177.121

Kaynak: TÜİK

Sebzecilik alanında İlimiz geçmişten beri, fasulye, salatalık, domates ve karpuz başta olmak üzere bazı ürünlerde önemli bir üretim düzeyine sahip olmakla birlikte, bu alanda seracılık ve modern tarım uygulamalarının geliştirilmesi gerekmektedir.

1.1.2.8 Madencilik ve Enerji Üretimi

Başta Genç ilçesindeki demir madeni yatakları ile Karlıova ilçesi ve Sancak beldesindeki linyit yatakları olmak üzere önemli yer altı kaynaklarına sahip olan ilimizde kırsal alandaki güvenlik sorunları ve maden rezervleriyle ilgili yetersiz bilgi nedeniyle bu kaynaklar günümüze kadar ekonomiye yeterince kazandırılmamıştır. Genç İlçesi Servi Bölgesindeki iki ocaktan çıkarılan demir cevheri çoğunlukla zenginleştirme ya da başka herhangi bir işleme tabi tutulmadan doğrudan satılmaktadır. Bu madenlerin katma değerinin artırılmasını

sağlamak için, demir zenginleştirme ve işleme tesisleri, linyit için ise çevreye duyarlı termik santrallerin kurulması gerekmektedir.

İlimiz güneş ve rüzgar enerjisi potansiyeli açısından Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu gibi son yıllarda yapılan baraj ve HES'lerle bu alanda da ön plana çıkmaktadır.

1.1.2.9 Çağrı Merkezleri

Genç nüfus oranının yüksekliği, bölgesel teşvik sisteminde en avantajlı iller arasında bulunması, büyük şehirlere kıyasla kira ve ulaşım giderlerinin daha az olması çağrı merkezi yatırımlarında ilimizi ön plana çıkarmıştır. İlimizde, hâlihazırda 2 çağrı merkezi bulunmaktadır. Bu çağrı merkezlerinde 2016 Mayıs ayı verilerine göre toplam 762 kişi istihdam edilmektedir. Bunlara ek olarak 2016 yılında yapımı tamamlanan Bingöl OSB içerisindeki çağrı merkezi binasının da kiraya verilmesi planlanmaktadır.

1.1.3 İlin İstihdam ve Üretim Durumu

Sosyal Güvenlik Kurumu 2016 Yılı Mayıs Ayı verilerine göre ilimizde sanayi, hizmet ve tarım sektörleri ele alındığında çalışanların yaklaşık %87'si erkek, %13'ü ise kadındır. Sektörler bazında incelendiğinde sanayi sektöründe çalışanların yaklaşık %96,5'i erkek iken, %3,5'i kadındır. Hizmet sektöründe çalışanların yaklaşık %76,3'ü erkek iken, %23,7'si kadındır.

Tablo 8 Sektörel Bazda Bingöl'deki kadın-erkek istihdam sayıları

Ana Sektörü	Erkek	Kadın	Toplam
Sanayi	6126	216	6342
Hizmet	4376	1363	5739
Tarım	25	0	25
Toplam	10527	1579	12106

Kaynak: SGK'nın 2016 Yılı Mayıs Ayı verilerinden derlenmiştir.

Tablo 9 Sektörel Bazda İstihdam Sayıları

Sektör	Erkek	Kadın	Toplam
Toptan ve Perakende Ticaret	1.117	187	1.304

İmalat	719	36	755
İnşaat	2.685	89	2.773
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	674	437	1.111
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	325	61	386
Ulaştırma ve Depolama	573	5	578
Eğitim	174	51	225
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	3	0	3
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	97	100	197
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	46	3	49
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	129	16	145
Diğer Hizmet Faaliyetleri	49	7	56
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	12	1	13
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	778	11	789
Genel Toplam	7.381	1.003	8.384

Kaynak: İŞKUR, Bingöl İşgücü Piyasası Araştırma Raporu, 2015

Alt sektörler itibariyle ilimizin istihdam durumu incelendiğinde, inşaat, toptan ve perakende ticaret, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ile imalat alanlarının ön plana çıktığı görülmektedir. Tekstil sektörü hariç bütün sektörlerde erkek çalışan sayısı daha yüksektir. 2016 yılı sonuna kadar inşaatının tamamlanması planlanan Bingöl Tekstil Kent'in

kiraya verilmesiyle birlikte tekstil sektöründe çoğunluğu kadınlardan oluşan yaklaşık 700 kişiye ek istihdam sağlanması planlanmaktadır.

Tablo 10 Bingöl'ün iş gücü, istihdam ve işsizlik istatistikleri

Yıllar	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
2008	39,1	33,3	14,8
2009	43,3	35,6	17,8
2010	46,3	40,5	12,5
2011	51,2	46,3	9,6
2012	50,7	46,5	8,3
2013	54,6	50,8	7,0

Kaynak: İŞKUR, Bingöl İşgücü Piyasası Araştırma Raporu, 2015

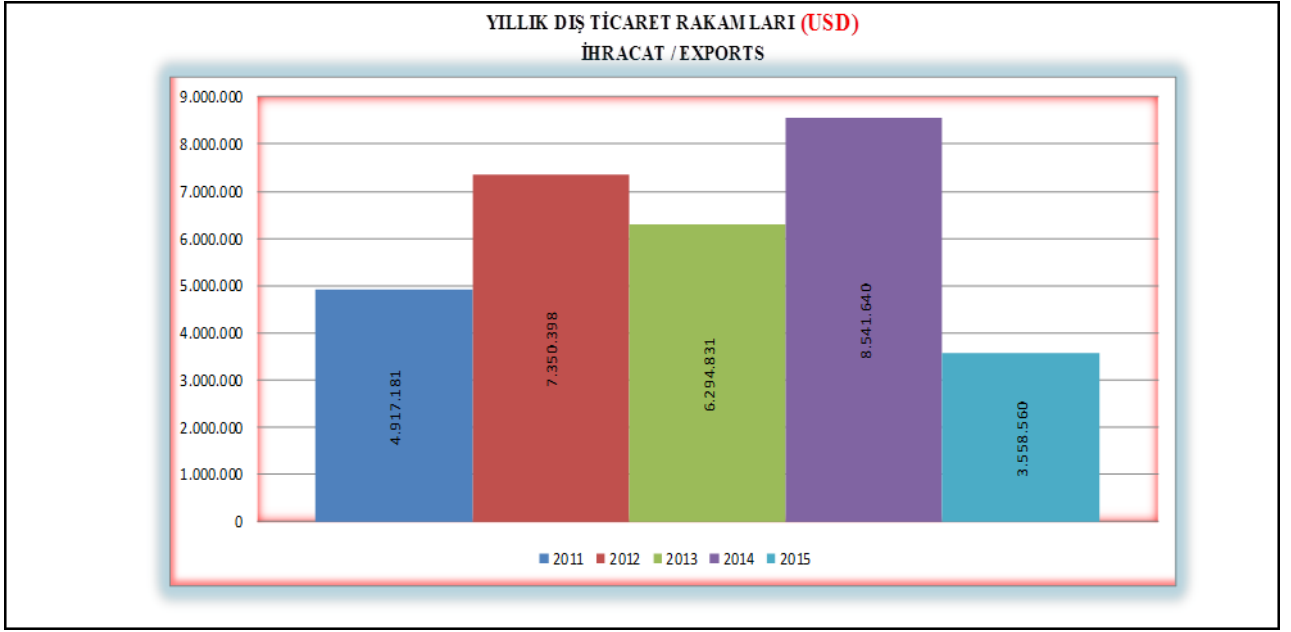
Bingöl'ün istihdamla ilgili durumuna bakıldığında Tablo10'dan da görüleceği üzere 2008 yılından 2013 yılına kadar istikrarlı bir iyileşme gerçekleşmiştir. Bu bağlamda işgücüne katılma ve istihdam oranlarında düzenli bir artış, bu durumun bir sonucu olarak da işsizlik oranında düzenli bir düşüş yaşanmıştır. Bu durum kamu ve özel sektör yatırımlarındaki artışın doğal bir sonucu olarak değerlendirilebilir.

1.1.4 İlin Dış Ticaret Yapısı

Geçmişten günümüze genel olarak ilimizin dış ticaret rakamları düşük seviyede seyretmiştir. Son yıllarda imalat sanayinin gelişmesiyle birlikte ihracatta bir hareketlenme yaşanmakla birlikte ihracat kültürünün gelişmemesinden kaynaklı olarak ihracatın düşük seviyede kaldığı, çeşitli destek ve yönlendirmelerle bu alanın geliştirilmesi gerektiği görülmektedir.

İlimizin 2011 yılında 5 milyon civarındaki ihracat tutarı, 2014 yılında 8.5 milyon dolar seviyesine çıktıktan sonra, ihracatta ağırlıklı pazar olan Ortadoğu ülkelerinde ki karışıklıklar nedeniyle 2015 yılında büyük düşüş göstererek 3.5 milyon dolar seviyesine inmiştir. Bu düşüşün hedef pazarlardaki güvenlik sorunlarından kaynaklanan geçici bir durum olduğu, güvenlik sorunlarının aşılması ve hedef pazarların çeşitlenmesiyle birlikte tekrar yükselişe geçeceği değerlendirilmektedir.

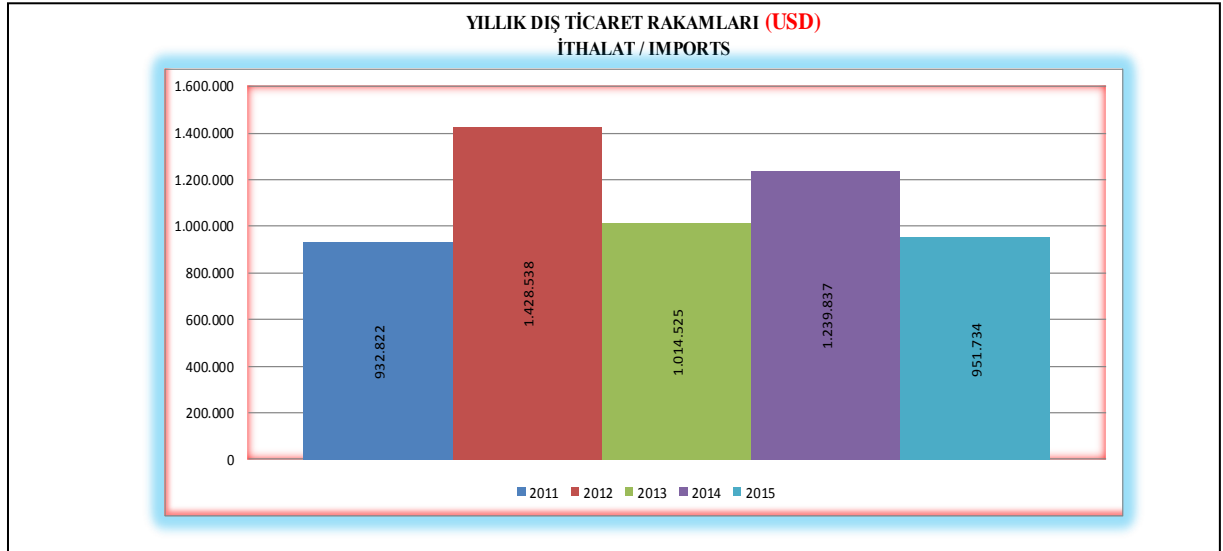
Şekil 1 Bingöl 2011-2015 Yılları Arasındaki İhracat Rakamları

Kaynak: TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri

2011-2015 yılları arasındaki dönemde ithalatın 1 milyon dolar seviyesinde kaldığı görülmektedir.

Şekil 2 Bingöl 2011-2015 Yılları Arasındaki İthalat Rakamları

Kaynak: TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri

Sektörel bazlı ihracat durumuna bakıldığında; etler ve yenilen sakatat; taş, alçı, çimento, amyant, mika veya benzeri maddelerden eşya; örme giyim eşyası ve aksesuarı; sebzeler, meyveler, sert kabuklu meyveler ve bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar fasıllarının ilin ihracatında başat rol aldığı görülmektedir.

Tablo 11 Fasil bazında ilin ihracat durumu (2014, 2015)

DÖNEM / FASIL		2014		2015	
		USD	TL	USD	TL
2	Etler ve yenilen sakatat	5.324.749	11.694.120	2.178.794	5.459.183
68	Taş, alçı, çimento, amyant, mika veya benzeri maddelerden eşya	1.504.853	3.334.511	876.183	2.167.456
20	Sebzeler, meyveler, sert kabuklu meyveler ve bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar	351.092	775.611	186.905	503.516
85	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	137.766	306.787	662	1.968
61	Örme giyim eşyası ve aksesuarı	360.463	805.876	0	0
62	Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı	171.793	379.711	0	0
64	Ayakkabılar, getrler, tozluklar ve benzeri eşya, bunların aksamı	101.550	226.626	0	0

Kaynak: TUIK, Dış Ticaret İstatistikleri

1.2 SORUN ALANLARI

1.2.1 Hâlihazırda Yaşanılan Sorunlar

1.2.1.1 Açıklamalar

1. İlimiz, coğrafi yapısı nedeniyle kısıtlı yatırım alanlarına sahiptir. Arazi varlığının % 52'si mera ve çayır, % 32'si orman olan ilimiz şehirleşme ve yatırım açısından kısıtlı bir alana sahip olduğu halde askeri birlikler şehir merkezinde yer alan konumuyla şehrin genişleme alanı ve yatırım yeri açısından önemli bir sorun teşkil etmektedir. Bu durum nedeniyle şehir merkezinde kiralanacak iş yeri bulmakta zorluklar yaşanmakta ve kira miktarları yüksek seviyelere çıkmakta olup yeni iş yerlerinin açılmasını güçleştirdiği gibi mevcutların maliyetlerini de arttırmaktadır.

Ayrıca ortak yaşam alanlarının kısıtlı olması ve trafik sıkışıklığı da bu sorunun dolaylı sonuçları arasındadır.

2. İmalat ve hizmet sektörlerinde kalifiye eleman eksikliği yoğun bir şekilde hissedilmektedir. Piyasa araştırmaları, sosyal yardımların ve Toplum Yararına Çalışma Programı (TYÇP) kapsamındaki istihdamın özel sektörün çalışan bulmasını zorlaştırdığını göstermektedir.

3. İlimizin uzun yıllardan beri göç veren bir konumda olması, girişimci ve çalışan kesimin çoğunlukla batı illerine göç etmesi gibi nedenlerle girişimcilik ve çalışma kültürü zayıf kalmıştır. Yatırım olanaklarının cazip hale getirilmesi ve yatırımcı çekme çalışmalarıyla il dışından yatırımcı çekilmesi, girişimcilik ve çalışma kültürünün geliştirilmesi gerekmektedir.

4. İldeki işletmelerin çok büyük oranda aile işletmesi yapısında olması ve kurumsal bir yapı kazanmamış olması da işletmelerin uzun ömürlü olmasını engelleyen ve üretim verimliliğini düşüren nedenlerden biri olarak değerlendirilebilir.

5. İlimizdeki elektrik altyapısının yetersiz olması nedeniyle elektrik bağlantı süreçlerinde gecikmeler yaşanmakta ve sık sık enerji kesintileri meydana gelmektedir. Bu nedenle yaşanan üretim kesintileri ve makine arızaları yatırımcıların en önemli sorunları arasında yer almaktadır.

6. Yatırım alanında vatandaşa hizmet sunan kurumlarda son yıllarda önemli bir zihniyet değişimi yaşanmışsa da yatırımcılar tarafından bürokrasi hala bir sorun olarak değerlendirilmektedir. Bu alandaki mevzuat değişiklikleri ve uygulamalarda iyileştirmelere devam edilmesi gerekmektedir.

7. Ağırlıklı olarak OSB'deki işletmeler olmak üzere devlet destek ve hibelerinin de katkısıyla tesislerini kuran işletmeler, sağlıklı kapasite hesaplamaları ve pazar analizi yapmadan yatırım ve makine ekipman alımı yaptığından atıl kapasiteyle çalışma ya da tesisin tümüyle atıl kalması söz konusu olmaktadır. Bu durumların önlenmesi için hibe veren kurumların daha sağlıklı değerlendirme ve etkin bir denetim mekanizması kurması gerekmektedir.

8. Bingöl OSB'de doğalgaz altyapısının olmaması nedeniyle işletmelerin maliyetlerinde önemli bir artış oluşmaktadır. 2016 yılında ilimize doğalgazın verilmesiyle birlikte OSB'de hızlı bir şekilde doğalgaz altyapısının tamamlanması gerekmektedir.

9. İlimizin tarihi ve turistik değerlerinin ve yatırım ortamının yeterince tanıtılmaması, bu alanlardaki potansiyelin yeterince değerlendirilmemesine neden olmaktadır. İlgili tüm paydaşların koordinasyonu ve işbirliğiyle tanıtım çalışmalarının etkin bir şekilde yapılarak kalkınma sürecine ivme kazandırılmalıdır.

10. Sulama, meralara ulaşım, doğal güzellikler, tarihi ve turistik değer taşıyan bölgelere ulaşım gibi alanlarda altyapı yeterli düzeyde olmadığından tarım ve turizm alanında sahip olunan potansiyel yeterince değerlendirilememektedir. Bu alanların altyapısına daha fazla kaynak aktararak eksikliklerin giderilmesiyle önemli gelir artışları yaşanacaktır.

11. Üretim seviyesinde yaşanan artışa rağmen ihracat kültürünün gelişmemesinden kaynaklı olarak ihracatın düşük kaldığı, çeşitli destek ve yönlendirmelerle bu alanın geliştirilmesi gerektiği görülmektedir.

12. İlimizdeki işletmelerin sermaye birikiminin yetersiz olması, yeni yatırımlar için dış finansman ihtiyacının yüksek olması sonucunu doğurmaktadır. Bu anlamda devlet destek ve hibeleri önemli bir finansman kaynağı yaratmaktaysa da banka kredilerinin kullanılmasında önemli sorunlar yaşanmaktadır. Özellikle ipotek değerlerinin düşük tutulması ve çoğu bölgedeki gayrimenkullerin ipotek olarak kabul edilmemesi yatırım finansmanını zorlaştırmaktadır.

13. TÜİK tarafından açıklanan "İllerde Yaşam Endeksi" sonuçlarına göre Bingöl en güvenli 20. il olmasına ve özellikle şehir merkezinde güvenlik olaylarının en az yaşandığı illerden biri olmasına rağmen bulunduğu coğrafi bölge nedeniyle olumsuz bir güvenlik algısına ve bu anlamda olumsuz imaja sahip illerden birisi durumundadır.

14. İlimizdeki gıda toptancıları ve mobilya mağazaları şehir merkezinde faaliyet göstermekte olup, cadde ve sokakların darlığı nedeniyle özellikle yükleme-boşaltma aşamalarında önemli sıkıntılar yaşamakta ve ayrıca trafik düzeni açısından problemlere sebep olmaktadır. Bu sıkıntıların aşılması için şehir merkezine yakın bir yerde toplu olarak bir arada faaliyet gösterebilecekleri bir alana ihtiyaç duyulmaktadır. Yine, mevcut sebze hali, arazinin darlığı nedeniyle dükkan sayısı açısından mevzuatta belirtilen koşulları taşımaması nedeniyle kapanma riskiyle karşı karşıyadır. Bu üç gruba uygun bir hazine arazisi tahsis edilerek bir arada faaliyet göstermelerine imkan sağlanmalıdır.

Tablo 12 Sorun Alanı ve Yaşandığı Sektör

No	Sorun Alanı	Yaşandığı Sektörler
1	Yatırım arazisi ve şehir genişleme alanının kısıtlı olması	Sanayi ve hizmet
2	Kalifiye eleman eksikliği	Sanayi ve hizmet
3	Girişimcilik ve çalışma kültürünün zayıflığı	Tarım, hizmet ve sanayi
4	İşletmelerin kurumsallaşma eksikliği	Sanayi, hizmet ve tarım
5	Elektrik altyapısında yaşanan sorunlar	Sanayi
6	Bürokratik sorunlar	Hizmet, sanayi ve tarım
7	Atıl kapasite ve yatırımların atıl kalması sorunu	Sanayi
8	OSB’de doğalgaz bağlantı sorunu	Sanayi
9	Tanıtım eksikliği	Hizmet
10	Altyapı sorunları	Sanayi, hizmet ve tarım
11	İhracat kültürünün eksikliği	Tarım ve sanayi
12	Sermaye birikiminin yetersizliği ve finansmana ulaşım sorunları	Sanayi
13	Güvenlik ve ilin olumsuz imajı sorunu	Sanayi, tarım ve hizmet
14	Gıda toptancıları, mobilya ve sebze hali esnafının yer sorunu	Hizmet

1.2.2 Strateji Döneminde Yaşanması Muhtemel Sorunlar (Riskler)

1.2.2.1 Açıklamalar

1. İlimizin üretim ve ihracat kapasitesinin arttırılması sonrasında girilecek yeni pazarların ağırlıklı olarak Ortadoğu bölgesi olacağı öngörüsüyle muhtemel güvenlik ve istikrarsızlık sorunları karşılaşılabilecek önemli riskler olarak görülmektedir.

2. 2011 yılında yapılan SEGE ve daha önceki benzer çalışmalarda en az gelişmiş iller arasında olduğu için en yüksek devlet desteklerinin verildiği illerden biri olan ilimizin son yıllardaki gelişimi ve yakın gelecekteki muhtemel gelişmeler neticesinde en az gelişmiş iller arasından çıkacağı değerlendirilmektedir. Bunun sonucunda devlet desteklerinde bir azalma yaşanmasının ilin kalkınma sürecinde olumsuz etkileri olabilecektir.

Tablo 13 Sorun Alanı ve Yaşanması Muhtemel Sektörler

No	Sorun Alanı	Yaşanması Muhtemel Sektörler
1	Hedef pazarlardaki güvenlik ve istikrarsızlık problemleri	Sanayi, tarım
2	Teşvik ve desteklerle ilgili avantajlı durumun ortadan kalkması	Sanayi, tarım ve hizmet

1.3 HEDEFLER

1.3.1 Açıklamalar

Stratejinin ait olduğu 2017-2023 dönemi için aşağıdaki hedefler belirlenmiştir:

1. İmalat sanayinin geliştirilmesi için verimlilik, katma değer ve ihracatın artırılması hedeflenmektedir. Bu amaçla, çeşitli hibe ve teşviklerle işletmelerin teknolojik altyapılarının iyileştirilmesi, ihracat ve markalaşma gibi konularda eğitim ve danışmanlık hizmetlerinin verilmesi planlanmaktadır.
2. Askeri birliklerin şehir merkezinden taşınarak ticaret ve yatırım alanlarının genişletilmesi ve yeni yerleşim alanlarının oluşturulması planlanmaktadır. Bunun sonucunda, şehrin yaşam kalitesi artacağı gibi iş ve yatırım alanında da önemli iyileşmeler sağlanacaktır.
3. Tahsis edilen parsel sayısı bakımından % 90 seviyelerine ulaşan ve büyük yatırımlar için uygun parsel bulunmayan OSB’de, genişleme çalışmalarının hızlıca sonuçlandırılarak yeni yatırımlar için uygun parseller oluşturulacaktır. OSB genişleme çalışmalarının 2019 yılı sonuna kadar tamamlanarak yatırımlar için yeni parsellerin oluşturulması hedeflenmektedir.
4. Kuruluş süreci başlatılan merkez ilçedeki yeni sanayi sitesiyle ilgili çalışmaların bitirilerek iş yerlerinin üretime geçmesi, şehir merkezinde kalan mevcut

sanayi sitesindeki işletmelerin, kapalı alanların küçüklüğü nedeniyle yaşadığı büyüme ve kapasite arttırma sorunlarının aşılması hedeflenmektedir.

5. Kentpark projesinin hayata geçirilmesi ve Ilıcalar beldesinde bulunan tesislerin yeniden tasarlanmasıyla termal turizmde büyük bir sıçrama gerçekleştirilecektir. Kentpark Projesi kapsamındaki 5 yıldızlı ve 300 yatak kapasiteli termal otel, AVM ve diğer tesislerin yap-işlet-devret modeliyle gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Yine Merkeze bağlı Ilıcalar beldesindeki termal suyu kullanan tesislerin de yeniden tasarlanarak hizmet kalitelerinin arttırılması hedeflenmektedir.

6. Küçük sanayi esnafının, yerleşim yeri içinde faaliyet gösterdiği Adaklı ve Kiğı ilçelerinde sanayi sitelerinin oluşturulması planlanmaktadır. Mevcut durumda, merkez, Genç ve Solhan sanayi siteleri aktif olarak hizmet vermekte olup Karlıova ilçesindeki sanayi sitesinin de 2017 yılında faaliyete geçmesi planlanmaktadır. Sonraki aşamada Adaklı ve Kiğı ilçelerinde de sanayi sitelerinin oluşturularak atölyelerin yerleşim yeri içinde ve dağınık olarak faaliyet göstermelerinden kaynaklanan problemlerin giderilmesi ve yeni üretim alanlarının oluşturulması hedeflenmektedir.

7. Fırat Kalkınma Ajansının güdümlü proje desteği ya da IPA fonları kapsamında Bingöl Tekstil Akademisinin kurularak sektörün ihtiyaç duyduğu nitelikli eleman ihtiyacının karşılanması hedeflenmektedir.

8. Tarıma Dayalı İhtisas OSB'nin kurularak, ekonomisi ağırlıklı olarak tarıma dayalı olan ilimizde sektörün geliştirilmesi planlanmaktadır.

9. İlimizin düşük seviyedeki ihracatı, başta tarım ve hayvancılık, tekstil, madencilik, yapı malzemeleri, mobilya gibi öne çıkan sektörlerin katkısı olmak üzere üretim artışı, markalaşma ve pazarlama imkânlarının arttırılması suretiyle 100 milyon doların üzerine çıkarılacaktır.

10. Elektrik bağlantı süreçlerinin kısaltılması ve elektrik altyapısının iyileştirilmesiyle kesintilerin azaltılarak işletmelerin bu sorunlardan kaynaklanan zararlarının minimize edilmesi hedeflenmektedir.

11. Mobilya sektöründe kümelenme çalışmaları hayata geçirilerek sektörün katma değeri ve verimliliği arttırılacaktır.

12. İlimizin ceviz üretiminde Türkiye’de ön plana çıkan illerden birisi olmasını sağlamak üzere üretim ve verimlilik artışı sağlanacak, katma değeri yüksek ürünlerin imalatı ve ihracat yapılması hedeflenecektir.
13. Kayak tesisleri için etkin bir tanıtım çalışması yapılarak bu alanda turizm geliri arttırılacaktır.
14. İlimizin termal turizm alanındaki potansiyelinin değerlendirilerek kalkınmaya katkısının maksimum seviyeye çıkarılması için modern tesisler oluşturulacaktır.
15. Önemli bir istihdam ve üretim alanı olan arıcılık sektöründe üretim ve verimlilik artışı sağlanarak ulusal markalar oluşturulacaktır.
16. İlimizin genç nüfusu için istihdam olanaklarının arttırılmasını temin etmek üzere, önemli bir istihdam alanı olan çağrı merkezi yatırımları arttırılacaktır.
17. Tekstilent ve bu alanda yapılacak yeni yatırımlarla tekstil alanında ilimize kurumsal firmalardan yatırım çekilmesi sağlanacaktır.
18. Nüfusunun önemli bir kısmı tarımla uğraşan ilimizde, tarıma dayalı sanayi tesislerinin sayısı ve verimliliği arttırılacaktır.
19. KÜSİ çalışmaları kapsamında gerçekleştirilecek etkin faaliyetlerle sanayi alanında teknolojik gelişmeler sağlanacak ve AR-GE çalışmaları geliştirilecektir.
20. Bingöl OSB’deki firmaların pazarlama imkanlarının arttırılması ve lojistik maliyetlerinin azaltılması amacıyla demiryolu iltisak hattı yapılacaktır.
21. Gıda toptancıları, mobilya ve sebze hali esnafının yer sorunu çözülerek bu alanlarda faaliyet gösteren işletmelerin gelişmesi sağlanacak ve şehrin trafik yükü azaltılacaktır.

Tablo 14 Hedefler ve Göstergeler

No	Hedef	Gösterge
1	İmalat alanında, katma değer, verimlilik ve ihracat arttırılacaktır	İhracat rakamları, GSYİH rakamları, sanayi sicil verileri
2	Askeri birliklerin şehir merkezinden taşınması sağlanacaktır	Oluşturulan yeni yerleşim ve yatırım arazilerinin büyüklüğü
3	OSB genişleme çalışmaları	Oluşturulan yeni parsel sayısı,

	tamamlanacaktır.	OSB'deki yeni yatırımların sayısı
4	Yeni sanayi sitesi (Merkez 3. Kısım) kurma çalışmaları tamamlanacaktır.	Yeni sanayi sitesinde faaliyete geçen firma sayısı
5	Kentpark projesi hayata geçirilecektir.	Termal turizm alanındaki turist sayısı
6	Adaklı ve Kiğı ilçelerinde sanayi sitesi kurulacaktır.	Sanayi sitesinde faaliyete geçen firma sayısı
7	Bingöl Tekstil Akademisi kurulacaktır.	Eğitim verilen ve işe yerleştirilen kişi sayısı
8	Tarıma Dayalı İhtisas OSB kurulacaktır.	İhtisas OSB'de oluşturulan parsel sayısı
9	İhracatın geliştirilmesi sağlanacaktır.	Yıllık ihracat rakamlarının 100 milyon dolar seviyesine çıkarılması
10	İmalat sanayinin enerji altyapısının iyileştirilmesi sağlanacaktır.	Elektrik bağlantı süresinin kısaltılması, elektrik kesintilerinin azaltılması
11	Mobilya sektöründe kümelenme çalışmaları yürütülerek verimlik ve ihracat geliştirilecektir.	Mobilya sektöründe 5.000.000 TL ihracat kapasitesi
12	Ceviz üretiminde üretim ve verimlilik artışı sağlanacaktır.	Toplamda 1500 adet modern kapama ceviz bahçesi, toplamda 500.000 adet ceviz ağacı, aşılı ağaç sayısı
13	Kayak tesisleri için etkin bir tanıtım çalışması yapılarak bu alanda turizm geliri arttırılacaktır	Kış turizminde 100.000 kişilik ziyaretçi
14	Termal turizm alanında modern tesisler oluşturulacaktır	Termal turizmde 200.000 kişilik ziyaretçi
15	Arıcılık sektöründe üretim ve verimlilik artışı sağlanarak ulusal markalar oluşturulacaktır	Bal üretiminin 3000 Ton/Yıl'a çıkması, en az iki ulusal marka oluşturulması
16	Çağrı Merkezi yatırımları arttırılarak istihdam imkanları geliştirilecektir.	Çağrı Merkezi sayısının 4'e ve istihdamın 1500'e çıkarılması
17	Tekstil alanında ilimize kurumsal firmalardan yatırım çekilecektir.	Orta büyüklükteki tekstil firmalarının sayısının 8'e ve istihdamın 3000'e çıkarılması

18	Tarıma dayalı sanayi tesislerinin sayısı ve verimliliği arttırılacaktır	Süt ve et ürünlerini işleme kapasitesi, gıda ürünleri paketleme tesis sayısı
19	KÜSİ çalışmaları etkin bir şekilde yürütülerek projeler üretilecektir.	a. Teknogirişim projesi (10 adet) b. Santez projesi (4 adet) c. Ar-Ge/Tasarım Merkezi Kurulması (2 adet) d. TEKMER Kurulması
20	Bingöl OSB'ye Demiryolu iltisak hattı yapılacaktır.	İltisak hattıyla demiryoluna verilen yük miktarı
21	Gıda toptancıları, mobilya ve sebze hali esnafının yer sorunu çözülecektir.	Yeni sitelerdeki işyeri sayısı

2 2017 YILI EYLEM PLANI

2.1 Açıklamalar

Yatırım destek ve tanıtım alanında ilimizin 2023 yılı hedeflerine ulaşmak üzere, 2017 yılında aşağıda belirtilen faaliyetlerin yürütülmesi planlanmaktadır:

1. Girişimcilik kültürünün geliştirilmesini amaçlayan İŞGEM projesinde inşaat faaliyetlerinin bitirilerek işliklerin tahsis işlemleri gerçekleştirilecektir.
2. İlimizin istihdamına ve tekstil-konfeksiyon sektörünün gelişimine önemli bir katkı sunması hedeflenen Tekstilkent binalarının kiralanma sürecinin sonuçlandırılarak 3 binada da üretime başlanması ve sektörde 700 kişilik yeni istihdam oluşturulması sağlanacaktır.
3. Yatırım yapılabilecek hazine arazileriyle ilgili FKA ve Defterdarlık işbirliğiyle 2016 yılında yapılan çalışmanın sonuçlandırılıp oluşturulacak veri tabanından yatırımcıların etkin olarak faydalanması temin edilecektir.
4. Altyapı çalışmaları tamamlanan Karlıova Sanayi Sitesinde 2017 yılı sonuna kadar üst yapı çalışmalarının bitirilerek ilçe merkezindeki küçük sanayi tesislerinin bu alanda üretime başlanması hedeflenmektedir.
5. Ceviz bahçelerinin gelir getirici özelliğinin farkındalığının artırılmasına yönelik olarak il merkezi ve ilçelerde 5 adet panel düzenlenecek ve 5 adet örnek bahçe ziyareti gerçekleştirilecektir.

6. İlimizin turizm gelirinin arttırılmasını sağlamak amacıyla, 2016 yılında açılan 70 yatak kapasiteli Hesarek Kayak Tesisinin etkin bir tanıtımı sağlanarak kış turizmi canlandırılacaktır.
7. 2016 yılında yapımı tamamlanan Bingöl OSB’de bulunan çağrı merkezi binası için yatırımcı bulunması amacıyla çalışma yürütülecektir.
8. İlimizin ön plan çıkan sektörlerinden biri olan mobilya sektörünün sağlıklı gelişmesine katkı sağlamak amacıyla kümelenme analizi çalışması yapılacaktır.
9. Arıcılık sektörünün katma değerinin arttırılması için bal üreticilerine yönelik üretim teknikleri, alternatif arıcılık ürünleri, markalaşma gibi konularda 3 adet seminer düzenlenecektir.
10. Arıcılık sektörünün geliştirilmesi amacıyla ortak paketleme atölyesi, eğitim merkezi ve ortak laboratuvar gibi üniteleri içeren projenin hayat geçirilmesi amacıyla IPA II kapsamında proje başvuru dokümanları hazırlanarak sürecin takibi sağlanacaktır.
11. İlimizin güneş enerjisi potansiyelinin belirlenmesi, fizibilite çalışmasının yapılması ve sonrasında da eğitimler, konferanslar, paneller ile farkındalığın oluşturulması amacıyla Ajansımız ve Bingöl Üniversitesi işbirliğiyle Bingöl Güneş Enerjisi Fizibilitesi çalışması yapılacaktır.
12. 300 yataklı termal otel, AVM, Aquapark gibi yatırımları içeren Kentpark projesinin yap-işlet-devret modeliyle hayata geçirilmesi için ihaleye çıkılacaktır.
13. Türkiye’nin en büyük sanayi sitelerinden birisi olması planlanan 501 işyerini içerecek Yeni Sanayi Sitesi’nin yatırım planlarına alınması için gerekli işlemler tamamlanacaktır.
14. Mevcut parselleri % 90 oranında tahsis edilmiş olan OSB’de ilave alan için yer seçimi ve genişleme çalışmaları başlatılacaktır.
15. KOSGEB işbirliğiyle yapılan uygulamalı girişimcilik eğitimleri iki aylık periyotlar şeklinde düzenli hale getirilerek her periyotta ihtiyaca göre birden fazla sınıf oluşturulacaktır. Ayrıca, KOSGEB İl Müdürlüğü’yle birlikte KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri kapsamında sertifika alan ancak henüz işini kurmayan (2016 yılı sonu itibariyle sertifika alan 2885 kişi, destek alan 184 kişi bulunmaktadır) kişilerin iş kurmalarını sağlamak üzere danışmanlık, yönlendirme ve eğitim

faaliyetlerini de içerecek olan “Girişimcilik İzleme ve Takip Sistemi” kurulacaktır. Bu kapsamda, belirli aralıklarla 30 sertifika sahibiyle bir araya gelinerek durumları analiz edildikten sonra gerekli bilgilendirme ve eğitim desteği sağlanacaktır.

16. Ajansımız, KOSGEB ve diğer devlet desteklerinden yararlanan işletmelere yönelik olarak ihracat, muhasebe, planlama ve markalaşma gibi eğitimlerin belirli bir planlama dâhilinde verilmesini ve danışmanlık sağlanmasını amaçlayan “Firma Teknik Destek Sistemi” oluşturularak işletmelerin bilgi kapasiteleri arttırılacaktır.

17. OSB’de doğalgaz altyapı çalışmaları başlatılarak yatırımcıların doğalgaz kullanma imkânına ulaştırılmasıyla üretim maliyetleri düşürülecektir.

18. Kırsal alanda büyükbaş ve küçükbaş hayvanların içme suyu ihtiyacını karşılamak amacıyla Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, İl Özel İdaresi, DAP Bölge Kalkınma İdaresi ve Bingöl Damızlık Koyun ve Keçi Yetiştiricileri Birliği’nin işbirliği ve finansmanı ile 1000 adet sıvat kurulumu yapılarak mera hayvancılığının geliştirilmesi sağlanacaktır.

19. Yeni Cazibe Merkezleri Programı kapsamında bölge illeri için belirlenen öncelikli sektörlerde yatırımcı çekilmesi ve yatırımların hayata geçmesine özel bir önem gösterilerek bölgemizin programdan maksimum düzeyde faydalanması sağlanacaktır.

20. Yatırım ortamı tanıtım faaliyetleri kapsamında, il bazında teşvik rehberinin hazırlanması, Bingöl Yatırım Fırsatlarının (Türkçe – İngilizce) güncellenmesi, Invest in web sitesinin (Türkçe ve İngilizce) güncellenmesi, ilçe yatırım broşürlerinin hazırlanması ve Bingöl Ekonomi Raporunun güncellenmesi planlanmaktadır.

21. Bingöl balı ve arıcılık ürünlerinin tanıtımını yapmak amacıyla Fırat Kalkınma Ajansı ve Bingöl İli Arı Yetiştiricileri Birliği işbirliğiyle 24-26 Şubat 2017 tarihlerinde İstanbul Harbiye Askeri Müze ve Kültür Sitesi’nde düzenlenecek olan Üreticiden Tüketicilere İstanbul Bal ve Arı Ürünleri Fuarı’na katılım sağlanacaktır.

22. İlimizde bulunan “Coğrafi İşaret” alabilecek potansiyeldeki ürünlerin tespit ve tescili için ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde çalışma yapılacaktır.

Tablo 15 2017 Eylem Planı

Sıra No	Eylemler	Yöneldiği Sorun Alanı	Sorumlu Kuruluş	Tahmini Maliyet (TL.)	Planlanan Gerçekleşme Zamanı (Ay Olarak)
1	İŞGEM Binaları tamamlanarak işlikler kiralanacaktır.	Girişimcilik ve istihdam	FKA, İşgem Ltd. Şti.	30.000	Kasım-Aralık
2	Tekstil kent binaları bitirilerek kiralanacaktır.	Üretim, İstihdam	İl Özel İdaresi, FKA	20.000	Ocak-Şubat
3	Yatırıma uygun hazine arazileri envanteri aktifleştirilecektir.	Yatırım arazisi	FKA, Defterdarlık	5.000	Mayıs
4	Karlıova Sanayi Sitesi hizmete konulacaktır.	Düzenli sanayileşme, üretim artışı	Karlıova SS Yapı Kooperatifi	20.000	Eylül
5	Ceviz yetiştiriciliğine yönelik 5 adet panel ve 5 adet örnek bahçe ziyareti düzenlenecektir.	Meyveciliğin geliştirilmesi	Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü	80.000	Mayıs-Haziran
6	Hesarek Kayak Tesislerinin tanıtım çalışmaları gerçekleştirilecektir.	Turizm ve tanıtım	Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü	100.000	Ocak-Mart
7	OSB'de bulunan çağrı merkezi binası için yatırımcı bulunacaktır.	İstihdam	OSB Müdürlüğü, FKA	10.000	Mart-Nisan
8	Mobilya sektörü kümelenme analizi yapılacaktır.	İmalat	FKA, Mobilyacılar Odası, BTSM	150.000	Nisan-Kasım
9	Bal üreticilerine yönelik 3 adet seminer düzenlenecektir.	Markalaşma, Katma Değerin	Arıcılar Birliği, FKA, GTH İl	15.000	Nisan-Mayıs

		arttırılması	Müdürlüğü, TSO, Üniversite		
10	IPA II kapsamında Bingöl bal merkezinin kurulması için başvuruların hazırlanması ve sürecin takibi sağlanacaktır.	Üretim artışı, Markalaşma, Katma Değerin arttırılması	Arıcılar Birliği, FKA, GTH İl Müdürlüğü, Üniversite	200.000	Ocak-Aralık
11	Bingöl Güneş Enerjisi Fizibilitesi çalışması yapılacaktır.	Üretim, Yenilenebilir Enerji	FKA, Bingöl Üniversitesi	100.000	Mayıs-Aralık
12	Kentpark projesi için ihaleye çıkılacaktır	Turizm gelirlerinin arttırılması	İl Özel İdaresi	20.000	Mayıs
13	Yeni Sanayi Sitesi yatırım planlarına alınması için gerekli işlemleri tamamlamak	Sanayileşme	3.Kısım Yapı Koop. Bşk., BTSM	10.000	Eylül
14	OSB ilave alan için yer seçimi çalışmaları başlatılacaktır.	Yatırım yeri	OSB Müdürlüğü, BTS İl Müdürlüğü, FKA	30.000	Ekim
15	Girişimcilik eğitimleri düzenli hale getirilecek ve Girişimcilik İzleme ve Takip Sistemi kurularak faaliyete geçirilecektir.	Girişimcilik	FKA, KOSGEB	160.000	Aralık
16	Firma Teknik Destek Sistemi kurularak faaliyete geçirilecektir.	Girişimcilik, ihracat ve kurumsallaş manın geliştirilmesi	FKA, KOSGEB, BST İl Müdürlüğü	150.000	Mayıs
17	OSB'de doğalgaz bağlantısı	İmalat sanayi	OSB,	100.000	Ekim

	İçin çalışma başlatılacaktır.	maliyetleri	Belediye		
18	Mera hayvancılığının gelişimi için 1000 adet sıvat kurulumu yapılacaktır.	Hayvancılık ve altyapının geliştirilmesi	GTH İl Müdürlüğü, DAP, İl Özel İdaresi, BDKKYB	350.000	Ağustos
19	İlimizin Cazibe Merkezleri Programından maksimum seviyede faydalanması için çalışmalar yapılacaktır.	İmalatın geliştirilmesi, istihdam	FKA, OSB, BST İl Müdürlüğü, TSO	50.000	Aralık
20	Yatırım tanıtım dokümanları hazırlanacaktır.	Tanıtım	FKA	100.000	Aralık
21	Üreticiden Tüketicie İstanbul Bal ve Arı Ürünleri Fuarı'na katılım sağlanacaktır	Tanıtım	Bingöl İli Arı Yetiştiricileri Birliği, FKA	30.000	Şubat
22	Coğrafi İşaretlerin tespit ve tescili için çalışma yapılacaktır.	Tanıtım	BST İl Müdürlüğü, GTH İl Müd., TSO, FKA	70.000	Ocak-Aralık